

Digipalvelut huumeita käyttävien tukena

Mahdollisuudet ja haasteet sulautuvan sosiaalityön kontekstissa

Peppi Posio
Kandidaatin tutkielma
Turun yliopisto
Sosiaalityö
Sosiaalityö

18.12.2024

Turku

Kandidatutkielma

Oppiaine: Sosiaalityö

Tekijä: Peppi Posio

Otsikko: Digipalvelut huumeita käyttävien tukena – Mahdollisuudet ja haasteet sulautuvan sosiaalityön kontekstissa

Ohjaaja: Sosiaalityön yliopiston lehtori Camilla Granholm

Sivumäärä: 21 sivua, (2 liites.)

Päivämäärä: 18.12.2024

Tässä kandidaatin tutkielmassa tutkin digipalveluiden hyödyntämisen mahdollisuuksia ja haasteita huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä. Toteutan kandidaatin tutkielman kirjallisuuskatsauksena. Tutkielmassa vastaan tutkimuskysymyksiin: 1) Minkälaisia mahdollisuuksia digipalvelut tarjoavat huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä? ja 2) Minkälaisia haasteita digipalveluiden hyödyntämisellä on huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä?

Tutkielmani keskeiset käsitteet ovat päihdetyö, haittoja vähentävä päihdetyö, matalan kynnyksen palvelu sekä verkkososiaalityö. Hyödynnän sulautuvan sosiaalityön käsitettä aineiston analyysivaiheessa. Jaottelen aineistoni sulautuvan sosiaalityön palvelupolkujen mukaan ja tarkastelen digipalveluiden käyttämisen mahdollisuuksia sekä haasteita. Digipalveluiden käyttö tarjoaa sekä mahdollisuuksia että haasteita huumeita käyttävien tukemisessa. Ne voivat madaltaa avun hakemisen kynnystä, mahdollistaa anonyymien asiointien sekä lisätä palveluiden joustavuutta ja saavutettavuutta. Toisaalta saavutettavuus, asiakkaan mahdolliset heikot digitaidot sekä asiakkaan kokonaisvaltaisen arvioinnin tekeminen ilmenevät haasteina digipalveluiden hyödyntämisessä huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä.

Digipalveluiden hyödyntäminen huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä vaatii asiakkaan yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamisen. Huumeita käyttävät asiakkaina ovat moninainen joukko, joista osalle kasvokkaiset palvelut ovat toimivampi digipalveluiden sijaan. Tutkimusten tulosten mukaan digipalveluita voisi hyödyntää erityisesti haittoja vähentävän päihdetyön tai matalan kynnyksen palvelun muodossa. Verkkovälitteiset palvelut voivat lisäksi olla toimiva tapa saada ensimmäinen kontakti asiakkaaseen.

Avainsanat: Digipalvelut, huumeiden käyttö, sulautuva sosiaalityö, päihdetyö

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Keskeiset käsitteet ja teoria	6
2.1	Päihdetyö, haittoja vähentävä päihdetyö ja matalan kynnyksen palvelu	6
2.2	Verkkososiaalityö ja sulautuva sosiaalityö	8
3	Tutkielman toteutus	11
3.1	Tutkimuskysymykset ja tutkielman tavoitteet	11
3.2	Aineisto	12
3.3	Menetelmät	13
3.4	Analyysin toteuttaminen	13
4	Digitaalinen tuki huumeita käyttävien palvelupoluissa	15
4.1	Palvelupolku kasvokkaisesta digitaaliseen	15
4.2	Vain digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku	17
4.3	Kasvokkaisia ja digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku	19
5	Johtopäätökset ja pohdinta	22
	Lähteet	25
	Liitteet	
	Liite 1. Kirjallisuuskatsauksen aineistoksi valikoituneet artikkelit	

1 Johdanto

Suomessa huumeiden käyttö ja kokeilu ovat yleistyneet 1990-luvulta lähtien. Erityisesti nuorten aikuisten huumeekokeilut ovat kasvussa, sillä tutkimuksen mukaan lähes puolet 25–34-vuotiaista aikuisista on kokeillut huumeita. (Karjalainen, Hakkarainen & Salasuo 2023.) Onnettomuustutkintakeskuksen (2023) tekemä tutkimus osoittaa, että myös Suomessa alle 25-vuotiaiden huumekuolemat ovat lisääntyneet 2000-luvun aikana. Lisäksi Suomessa tapahtuu Euroopan muihin maihin verrattuna eniten alle 25-vuotiaiden huumekuolemia. Kansallisiksi huumekuolemien ennaltaehkäiseviksi toimiksi on esitetty esimerkiksi helpompi pääsy terveysneuvontapalveluihin, moninaiset tarpeet huomioivat palvelut ja niiden joustava saatavuus sekä tiedon jalkautumista sinne, missä nuoret viettävät aikaa kuten internetiin. (Onnettomuustutkintakeskus 2023.) Myös Sosiaali- ja terveysministeriön koordinoiman Suomen kestävän kasvun ohjelman yksi peruspilareista on tuoda palvelut kaikkien saataville digitalisaation avulla. Digitaaliset ratkaisut nousevat esiin yhtenä keskeisenä keinona parantaa palveluiden saatavuutta ja tavoitettavuutta. (Valtiovainministeriö n.d.)

Huumeita käyttävät ovat yhteiskunnassa marginaalisessa ja haavoittuvaisessa asemassa. Suomessa huumeidenkäyttö on kriminalisoitu, mikä tarkoittaa, että huumeidenkäytöstä seuraa rangaistus. Lisäksi huumeita käyttäviin kohdistuu vahvoja ennakkoluuloja, mikä näkyy esimerkiksi leimautumisena. Heidät esimerkiksi usein kategorisoidaan tiettyyn ryhmään huumeiden käytön perusteella, mikä vaikuttaa myös toiseuden kokemuksen syntymiseen ja vahvistaa osaltaan syrjäytymistä tai sen riskiä. Lisäksi monessa päihdepalvelussa on päihitteettömyyden vaade. Näiden tekijöiden vuoksi huumeita käyttävät ihmiset jäävät usein ilman tarvitsemiaan palveluita, mikä osaltaan vahvistaa heidän marginaalista asemaansa. (Karhunen & Orjasniemi 2024.) Kun tarkastellaan huumeita käyttäviä ihmisiä, on tärkeää huomioida, että heidän tilanteensa ja taustansa ovat moninaisia. Marginaalissa olevien huumeita käyttävien lisäksi on olemassa myös yhteiskuntaan integroituneita huumeita käyttäviä. Marginalisoituneet huumeita käyttävät ovat usein työttömiä, elävät sosiaaliturvan varassa eikä heillä välttämättä ole asuntoa tai korkeaa koulutusta. Yhteiskuntaan integroituneet huumeita käyttävät ovat puolestaan yleisemmin työsäikäyviä ja suurimmalla osalla heistä on vähintään toisen asteen koulutus. (Pitkänen, Perälä & Tammi 2016.)

Tässä sosiaalityön kandidaatin tutkielmassani tarkastelen sitä, miten huumeita käyttäviä voidaan tukea digitaalisten palveluiden avulla. Digitalisaation kehitys tuo mukanaan sekä mahdollisuuksia että riskejä. Koronapandemian myötävaikutuksesta digitaaliset palvelut sosiaali- ja terveydenhuollossa ovat lisääntyneet. Keväällä vuonna 2020 suuri osa myös sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöistä siirtyi kokonaan tai osittain hoidettaviksi tietoverkon välityksellä. (Pyykönen & Taipale 2022.) Vuonna 2021 THL:n tekemän väestökyselyn mukaan 22 prosenttia ihmisistä oli käyttänyt viimeisen vuoden aikana sähköisiä palveluita asioidessaan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattilaisen kanssa (Kyytsönen, Aalto & Vehko 2021). Vaikka digipalveluiden käyttö mahdollistaa matalan kynnyksen asioinnin ja saavuttaa laajasti asiakkaita, moni asiakas kokee digipalveluiden käytön haasteelliseksi eikä koe niiden olevan kaikkien saavutettavissa (Kaihlanen, Virtanen, Valkonen, Kilpinen, Hieta-pakka, Buchert, Hörhammer, Isola, Laukka, Kouvonen, Kujala & Heponiemi 2021). Tällaisia haasteita ovat esimerkiksi vaikeus ymmärtää ja hallita asioiden hoitamista digitaalisessa ympäristössä, heikot digitaidot sekä vuorovaikutuksen puute työntekijän kanssa (Fugletveit & Lofthus 2023).

Seuraavassa luvussa avaan tutkielmalle tärkeitä käsitteitä: päihdetyö, haittoja vähentävä päihdetyö, matalan kynnyksen palvelu ja verkkososiaalityö, sekä esittelen sulautuvaa sosiaalityötä, joka toimii aineiston tarkastelun viitekehyksenä. Tutkielmani aineisto koostuu 2020-luvulla julkaistuista tutkimuksista. Esittelen aineistoani, käyttämiäni menetelmiä sekä analyysin kulkua tarkemmin luvussa 3. Tutkielman toteutus, minkä jälkeen käyn läpi tutkimusten tulokset. Tutkielmani päättää johtopäätösluku.

2 Keskeiset käsitteet ja teoria

Tässä luvussa esittelen tutkielmani keskeiset käsitteet, joita hyödynnän myös myöhemmin analyysivaiheessa. Aloitan esittelemällä käsitteet päihdetyö, haittoja vähentävä päihdetyö sekä matalan kynnyksen palvelu. Sen jälkeen tarkastelen, mitä on verkkososiaalityö ja sulautuva sosiaalityö.

2.1 Päihdetyö, haittoja vähentävä päihdetyö ja matalan kynnyksen palvelu

Päihdetyö on hyvinvointialueiden järjestämää sosiaali- ja terveydenhuoltolain mukaista toimintaa ja siihen kuuluvia palveluita, joiden tavoitteena on vähentää ja poistaa päihteisiin liittyviä vaarantavia tekijöitä. Ehkäisevä päihdetyö, sosiaalihuollon yleiset ja erityiset päihde- ja riippuvuuspalvelut sekä terveydenhuollon järjestämä riippuvuushoito kuuluvat päihde- ja riippuvuustyön piiriin. Sosiaalihuollon päihde- ja riippuvuustyön tarkoituksena on lisäksi vastata päihdeongelmasta aiheutuvaan tuen tarpeeseen sekä tukea päihteettömyyttä ja riippuvuudesta toipumista. (THL 2024.) Yksi Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vuonna 2021 laatiman päihde- ja riippuvuusstrategian ”Yhteiset suuntaviivat vuoteen 2030” tavoitteista on varmistaa asiakaslähtöiset päihdepalvelut, niiden saatavuus ja saavutettavuus sekä huomioida haavoittuvien ryhmien erityistarpeet. Tavoitetta toteuttaessa tulee huomioida myös digitaalisten palvelujen mahdollisuudet. (Kotovirta, Markkula, Paajula, Paavola, Honkanen, & Tuominen 2021.)

Asiakaslähtöisyys ja saavutettavuus tulevat erityisesti esiin, kun tarkastellaan haittoja vähentävää päihdetyötä. *Haittoja vähentävän päihdetyön* tarkoituksena on vähentää päihdeiden käyttämisestä johtuvaa terveydellistä, taloudellista tai sosiaalista haittaa. Pääideana haittoja vähentävässä päihdetyössä on huumeisiin liittyvien haittojen vähentäminen eri keinoin silloin, kun huumeongelman poistaminen kokonaan on haastavaa. (Arponen, Brummer-Korvenkontio, Liitsola, & Salminen 2008.) Työn pyrkimyksenä on myös lisätä huumeita käyttävien mahdollisuuksia ja oikeuksia yhteiskunnassa, jolloin työllä voidaan nähdä olevan myös yhteiskunnallisia ja ympäristöllisiä vaikutuksia (Koskela & Ovaska 2017). Haittoja vähentävä päihdetyö voi konkreettisesti tarkoittaa esimerkiksi tuen tai avun saamista siihen, ettei satunnaiskäyttö muuttuisi ongelmakäytöksi, tai tiedon jakamista sellaisista huumeiden käyttötavoista, jotka minimoivat riskejä ja haittavaikutuksia

(Arponen ym. 2008). Toimivan haittoja vähentävän työn toteutuksen edellytyksenä ovat esimerkiksi helposti lähestyttävä palvelu ja mahdollisuus anonyymiin asiointiin (Koskela & Ovaska 2017). Haittoja vähentävää päihdetyötä voidaan tehdä myös verkossa. Nykypäivänä huumeaineiden myynti on siirtynyt osittain nettiin esimerkiksi sosiaalisen median alustoille, suljettuihin ryhmiin sekä salattuihin pikaviestisovelluksiin. (Rönkä & Markkula 2020). Tällaista digitaalista haittoja vähentävää työtä on tehty Suomessa esimerkiksi Tor-verkossa jo jonkin aikaa ja tulokset näyttävät onnistuneilta. Esimerkiksi Tukiverkko (Tukikohta ry n.d.) sekä Verkko-Vinkki (A-klinikkasäätiö 2020) ovat Suomessa toimivia palveluita, jotka tarjoavat Tor-verkossa neuvontaa, ohjausta sekä keskusteluapua esimerkiksi päihteiden käyttöön tai lopettamiseen liittyen.

Erityisesti huumeita käyttävien matalan kynnyksen palvelut ovat työssä keskeisiä, joilla tähdätään sekä haittojen vähentämiseen että palveluiden saavutettavuuden parantamiseen. *Matalan kynnyksen palvelulla* tarkoitetaan palveluita, joiden tarkoituksena on tavoittaa palvelujärjestelmän ulkopuolelle jääneitä palvelun tarpeessa olevia ihmisiä. Nimensä mukaisesti matalan kynnyksen palveluissa olennaisinta on helppous hakeutua palveluun. Tällaisten palveluiden järjestäminen on yhteydessä asiakkaan osallisuuden kokemukseen. (Leemann & Hämäläinen 2015.) Huumeita käyttäville tarkoitettujen matalan kynnyksen palveluiden pyrkimyksenä on tehdä niistä mahdollisimman helposti lähestyttäviä, esimerkiksi mahdollistamalla anonyymin asioinnin ilman byrokratiaa, ajanvarausta, lähetettä tai pelkoa leimaantumisesta. Palveluiden tarkoituksena on tavoittaa huumeita käyttäviä asiakkaita sekä saattaa heitä tarvittavien palveluiden piiriin. Asiakastyön ei tarvitse edellyttää raittiuteen pyrkimistä, vaan se voi keskittyä asiakkaan tavoitteiden ja toimintakyvyn mukaiseen auttamiseen, esimerkiksi keskusteluihin huumeista ja niiden käytöstä. Matalan kynnyksen päihdepalveluissa työntekijät eivät käytä sosiaalityöntekijöille kuuluvaa julkista valtaa, mikä voi jo osaltaan madaltaa asiakkaiden kynnystä uskaltaa puhua huumeiden käytöstään ja pyytää apua. (Ranta 2019.)

2.2 Verkkososiaalityö ja sulautuva sosiaalityö

Verkkososiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalityötä, jossa käytetään monipuolisesti tietotekniikkaa. Sen ammatillisena ja eettisenä edellytyksenä on vahva yksityisyydensuojan ja luottamuksen takaaminen. Verkkososiaalityö voi esimerkiksi olla verkkoneuvonnan tarjoamista asiakkaille. Työssä positiivisena puolena voidaan nähdä mahdollinen ennaltaehkäisevän työskentelyn näkökulma, kun mahdollistetaan verkon kautta sellaisten asiakasryhmien saavuttaminen, joiden tavoittaminen fyysisesti voi olla hankalaa tai mahdotonta. (Ritvanen 2017.)

Verkkososiaalityön toteutumiseksi vaaditaan teknisiä, taidollisia sekä ammatillisia ja eettisiä edellytyksiä. Verkkovälitteiselle sosiaalityölle välttämätöntä ovat toimivat tietotekniset laitteet, sovellukset ja niiden kehittämistyö. Laitteiden ja sovellusten kehittäjien tulee olla sosiaalityöntekijöitä ja sosiaalityön asiakkaita, jotta mahdollistetaan ajantasaisen ja ymmärrettävän tiedon käyttö. Taidollisilla edellytyksillä tarkoitetaan esimerkiksi kykyä käyttää verkkoa, laitteita ja sovelluksia sekä verkossa toimivan sosiaalityöntekijän verkkovuorovaikutustaitoja. Ammatilliset ja eettiset edellytykset puolestaan tarkoittavat esimerkiksi sosiaalityön arvojen toteutumista sekä vahvan yksityisyyden ja luottamuksen takaamista myös verkkososiaalityössä. (Ritvanen 2017.)

Verkkososiaalityöllä voi olla vaikutusta myös asiakassuhteisiin. Asiakassuhteen aikana sosiaalityöntekijän tulee osata arvioida, milloin digitaaliset palvelut ovat hyödyksi ja milloin taas kasvokkain asioiminen on asiakkaan eduksi. Verkkovuorovaikutus vaikuttaa asiakkaan ja työntekijän kommunikointiin, kun verkkovälitteisessä vuorovaikutuksessa ei kohdata asiakasta kasvokkain. Se vaikuttaa asiakassuhteen muodostumiseen esimerkiksi hidastamalla sitä tai lisäämällä väärinymmärrysten riskiä. Verkkososiaalityön hyödyntämisellä on paljon mahdollisuuksia sen haasteista huolimatta. Teknologian avulla palvelut, työprosessi ja sosiaalityön professio kehittyvät sekä tiedon käyttö ja vuorovaikutus monimuotoistuvat. Palvelut kehittyvät, kun teknologian avulla voidaan tavoittaa asiakkaita, jotka muuten olisivat vaikeasti tavoitettavissa. Lisäksi ennaltaehkäisevä työ kehittyy ja teknologian mahdollistama anonymiteetti luo edellytykset matalan kynnyksen palvelulle. Teknologia luo uusia palvelumuotoja, mikä kehittää koko sosiaalityön kenttää. Verkkoa voidaan käyttää myös esimerkiksi alustana tehdä sosiaalityöstä näkyvämpää tai hyödyntää sitä sosiaalityön ammatillisen tuen alustana. Lisäksi vuorovaikutus ja tiedon käyttö

monimuotoistuu, kun hyödynnetään sähköisiä tietojärjestelmiä sekä erilaisia tapoja kohdata asiakas (Ritvanen 2017.)

Sähköisiä palveluita hyödynnetään sosiaalialalla esimerkiksi sosiaalityön interventioissa (Kairala 2017) ja asiakastietojärjestelmissä sekä viestinnässä, neuvonnassa ja verkkokonsultoinnissa (Heikkinen & Ylönen 2010). Teknologia tarjoaa uusia mahdollisuuksia laajentaa sosiaalityötä digitaalisille alustoille, mutta tuo myös eettisiä ja vuorovaikutuksellisia haasteita. Päihdetyössä teknologian hyödyntäminen on osa digitalisaation muovaamaa sosiaalityön kehitystä. Se nähdään täydentävän, mutta ei korvaavan kasvokkaisia asiakas-kohtaamisia. (Heikkinen & Ylönen 2010.)

Verkkososiaalityön hyödyntämistä osana asiakkaiden palveluiden tarjoamista on tutkittu esimerkiksi sulautuvan sosiaalityön käsitteen kautta. *Sulautuvalla sosiaalityöllä* tarkoitetaan sosiaalityötä, jossa yhdistetään perinteistä kasvokkain tapahtuvaa sosiaalityötä digitaalisesti verkossa tapahtuvaan sosiaalityöhön tarjoamalla asiakkaille erilaisia digipalveluita. Camilla Granholm on väitöskirjassaan ”Social work in digital transfer – blending services for the next generation” (2016) tutkinut sosiaalityön asiakkaiden informaatio- ja kommunikaatioteknologian käyttöä sekä informaatio- ja tietoteknologian tarjoamia uhkia ja mahdollisuuksia tulevaisuuden sosiaalityölle. Granholm (2016) on väitöskirjassaan kehittänyt sulautuvan sosiaalityön (blended social work) viitekehyksen.

Sulautuvan sosiaalityön tarkoituksena on tarjota uusia toimintatapoja, joissa huomioidaan asiakkaan tarpeet sekä turvataan yhtäläinen oikeus palveluiden saatavuuteen. Sulautuva sosiaalityö tarjoaa erilaisia palvelupolkuja, jotka määräytyvät asiakkaan tarpeiden ja toiveiden mukaan sekä sosiaalityöntekijän näkemyksestä siitä, minkälaisista palveluista ja missä vaiheessa palvelupolkua kukin asiakas voisi hyötyä. Palvelupolku voi alkaa verkossa ja päättyä lopulta perinteiseen kasvotusten tapahtuvaan työskentelyyn. Toisaalta palveluiden tarjoaminen voidaan ensin aloittaa kasvokkain, minkä jälkeen voidaan vähitellen siirtyä digipalveluiden käyttämiseen. Palvelupolku voi toteutua myös täysin verkkovälitteisesti tai tapaamalla asiakasta vain kasvokkain. Edellä kuvatut palvelupolut ovat vain esimerkkejä siitä, minkälaisia palvelupolkuja sulautuva sosiaalityö voi sisältää. Jokaisen asiakkaan palvelupolku on yksilöllinen, eikä palveluiden siirtyminen digitaaliseksi tai kasvokkain tapahtuvaksi ole aina lineaarista. Digipalveluita ja perinteisiä sosiaalityön palveluita voi hyödyntää myös samanaikaisesti tai vaihdellen. (Granholm 2016.)

Jotta asiakas saa parhaan mahdollisen avun, on sosiaalityöntekijän vastuulla pohtia, mikälainen palvelumuoto olisi asiakkaalle paras ja mitä seurauksia kullakin valinnalla on. Näin varmistetaan, että asiakkaan tarpeet ovat keskiössä. Digipalveluita suunniteltaessa ja tarjottaessa tulee huomioida erityisesti eettisyys ja saavutettavuus. Lisäksi sosiaalityön arvojen kuten kunnioittamisen, itsemääräämisoikeuden, luottamuksellisuuden, sosiaalisen oikeuden, ammatillisen rehellisyyden ja syrjimättömyyden on toteuduttava myös verkossa tapahtuvassa sosiaalityössä. Esimerkiksi asiakkaan itsemääräämisoikeus toteutuu, kun hänelle tarjotaan mahdollisuus osallistua tapaamiseen digitaalisesti tai fyysisesti, ja kun varmistetaan peruspalveluiden saatavuus jokaiselle. Luottamuksellisuutta voi puolestaan lisätä tarjoamalla asiakkaalle mahdollisuus asioida anonymisti digipalveluiden kautta. (Granholm 2016.)

Sulautuvan sosiaalityön hyödyntämiseen liittyy sekä mahdollisuuksia että haasteita. Sulautuvan sosiaalityön mahdollisuuksia ovat esimerkiksi palveluiden joustavuus, asiakkaan valinnanvapaus, kaukana asuvien tai muuten fyysisesti esteellisten asiakkaiden saavuttaminen sekä kynnyksen madaltuminen avun pyytämisessä. Erityisesti nuoret voisivat hyötyä verkossa tapahtuvasta sosiaalityöstä, sillä suurimmalla osalla heistä on kokoaikainen ja helppo pääsy internetiin ja sen erilaisille sivustoille. Sulautuva sosiaalityö sisältää myös erilaisia haasteita. Tällaisia haasteita voivat olla esimerkiksi luottamuksen väheneminen, kun käytetään avointa verkkoa asioinnissa, päällekkäisten tai monien eri kanavien kautta tulevan tiedon sisäistäminen, palveluiden saavutettavuus sekä ihmiskontaktin väheneminen. Sosiaalityöntekijöiden on pystyttävä vastaamaan muuttuvien työympäristöjen tuomiin muutoksiin, huomioitava asiakkaan yksilölliset tarpeet palveluita suunniteltaessa sekä varmistaa palveluiden saatavuus. (Granholm 2016.)

3 Tutkielman toteutus

Tässä luvussa esittelen tarkemmin, miten olen toteuttanut tutkielmani. Aloitan erittelemällä tutkimuskysymykseni ja kertomalla tutkielman tavoitteet. Sen jälkeen kerron valitsemastani aineistosta sekä avaan aineiston valintaprosessia. Lopuksi kuvaan, mitä menetelmiä käytän tutkielmassani ja miten toteutan aineiston analyysin.

3.1 Tutkimuskysymykset ja tutkielman tavoitteet

Kandidaatin tutkielmassani tarkastelen, minkälaisia mahdollisuuksia ja riskejä digipalvelujen hyödyntämisellä on huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä. Tutkielmani tärkeimmät tutkimuskysymykset ovat:

- Minkälaisia mahdollisuuksia digipalvelut tarjoavat huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä?
- Minkälaisia haasteita digipalveluiden hyödyntämisellä on huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä?

Lähestyin aihettani tutustumalla kirjallisuuteen liittyen digitalisaation vaikutuksiin ja digipalvelujen hyödyntämiseen päihdetyössä ja erityisesti huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä Suomessa. Tarkoitukseni oli saada aikaisemman tutkimuksen perusteella käsitys siitä, miten digipalveluita on hyödynnetty päihdetyössä, miksi niiden käyttöä on lisätty ja mitä vaikutuksia niillä on ollut päihdetyöhön. Tutkielman tavoitteena on lisätä tietoisuutta päihdetyössä käytettävistä digipalveluista sekä niiden tarjoamista mahdollisuuksista ja haasteista. Toivon tutkielmani herättävän ajatuksia siitä, miten ja millä eri tavoin sosiaalityötä voidaan toteuttaa.

3.2 Aineisto

Käytän aineistona tieteellisiä vertaisarvioituja artikkeleita. Aloitin aineiston haun etsimällä artikkeleita eri tietokannoista kuten Finna, Volter, Google Scholar, Janus sekä Yhteiskuntapolitiikka. Huomasin kuitenkin nopeasti, ettei aiheesta ole juurikaan tehty tuoretta kotimaista tutkimusta, joten siirryin etsimään kansainvälistä tutkimusta. Kansainvälistä tutkimusta etsin eri tietokannoista kuten Nordic Studies on Alcohol and Drugs, European Journal of Social Work ja Nordic Social Work Research. Selailtuani eri tietokantoja ja artikkeleita löysin vertaisarvioidun tieteellisen lehden Harm Reduction Journal, jossa on julkaistu useampi aiheeseeni sopiva artikkeli. Etsin julkaisuja myös muista kansainvälisistä lehdistä kuten Human Behavior and Emerging Technologies, Psychiatric Services, The American Journal on Addictions ja Social Work in Health Care.

Kirjallisuutta etsiessäni käytin hakusanoina esimerkiksi *”verkkososiaalityö”*, *”digitaalinen sosiaalityö”*, *”digital social work”*, *”online social work”*, *”päihdetyö”*, *”haittoja vähentävä päihdetyö”*, *”harm reduction”* ja *”matalan kynnyksen palvelu”*. Yhdistelin hakusanoja hyödyntämällä AND ja OR viitteitä. Selasin esimerkiksi Harm Reduction Journal -lehden julkaisuja rajaamalla sisältöä käyttämällä hakua *telehealth OR ”online social work” AND drug* OR ”harm reduction”*. Suurimman osan kelvollisista artikkeleista löysin kuitenkin selailemalla muiden artikkeleiden lähdeluetteloita.

Löysin yli tarvittavan määrän artikkeleita, jotka sopivat aiheeseeni, joten järjestin artikkelit julkaisuvuoden mukaan. Osa sopivista artikkeleista jätin pois myös siksi, että ne olivat katsauksia eikä tutkimuksia. Karsimisen jälkeen valikoin sopivista artikkeleista uusimmat, jotta saisin mahdollisimman tuoretta tutkimustietoa kirjallisuuskatsaustani varten. Valitsemani aineisto koostuu siis artikkeleista, jotka ovat julkaistu vuosina 2020–2024. Lopulliseksi aineistoksi valikoitui kahdeksan artikkelia. Olen esitellyt aineiston tarkemmin liitteenä olevassa taulukossa. Taulukosta ilmenee tiivistetysti kunkin artikkelin viitetiedot sekä lyhyt tiivistelmä tutkimuksesta ja niistä digipalveluista, joita tutkimuksessa on käytetty.

3.3 Menetelmät

Toteutan kandidaatin tutkielmani kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus sopii aiheeseeni, sillä haluan koota yhteen aikaisempaa tutkimusta saadakseni kokonaisvaltaisen ja selkeän kuvan tutkimastani aiheesta. Kirjallisuuskatsauksen yksi tehtävistä onkin luoda kokonaiskuvaa tietystä aihekokonaisuudesta (Salminen 2011). Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa narratiiviseen ja integroivaan kirjallisuuskatsaukseen. Narratiivinen kirjallisuuskatsaus mahdollistaa käsiteltävän aiheen laajan tarkastelun sekä sen historian ja kehityskulun kuvailun. Integroivalla kirjallisuuskatsauksella puolestaan tarkoitetaan aiheen monipuolisempaa tarkastelutapaa. Se ei valikoi tutkimusaineistoa liian tarkasti vaan mahdollistaa aiheen laajemman käsittelyn kirjallisuuden avulla. Integroivassa kirjallisuuskatsauksessa analyysin pohjaksi käy erilaisin metodisin lähtökohdin tehdyt tutkimukset. (Salminen 2011.) Integroiva orientaatio sopii omaan kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen parhaiten. Tarkoitukseni on jäsentää ja luoda uutta tietoa tarkastelemalla aiempaa tutkimusta suhteessa teoreettiseen viitekehykseeni liittyen digipalvelujen hyödyntämiseen päihdetyössä. Koherentin kokonaisuuden luomiseksi jäsenän, analysoin, arvioin ja yhdistelen tietoa käyttämästäni kirjallisuudesta.

3.4 Analyysin toteuttaminen

Aloitin analyysin tekemisen lukemalla jokaisen valitsemani artikkelin huolellisesti läpi. Tulostin aineiston paperiseksi, jotta pystyin tekemään muistiinpanoja yliviiwaustusseilla ja poimin artikkeleista ne kohdat, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiini. Keskityin yliviiwaamaan jokaisessa tutkimuksessa esiin nousseet mahdollisuudet ja haasteet digipalveluiden käytöstä. Tein myös muistiinpanoja siitä, minkälaisia digipalveluita on kussakin tutkimuksessa käytetty ja missä vaiheessa palvelupolkua.

Valitsemisani tutkimuksissa on hyödynnetty erilaisia digipalveluita palvelupolun eri vaiheissa. Käytän sulautuvan sosiaalityön käsitettä analyysin apuvälineenäni, joten analyysini on abduktiivinen eli teoriaohjaava. Teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä tarkoitetaan sellaista analyysiä, jossa teoriasta otetaan tukea ja vahvistusta aineistosta tehdyille havainnoille. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Sulautuvan sosiaalityön palvelupoluiksi voidaan

nimetä neljä tyypillistä polkua, jotka määräytyvät asiakkaan tarpeiden ja toiveiden mukaan sekä sosiaalityöntekijän näkemyksestä siitä, minkälaisista palveluista ja missä vaiheessa palvelupolkua asiakas voisi niistä hyötyä. Palvelupolku voi alkaa verkossa ja päättyä lopulta perinteiseen kasvotusten tapahtuvaan työskentelyyn. Toisaalta palveluiden tarjoaminen voidaan ensin aloittaa kasvokkain, jonka jälkeen hiljattain siirtyä digipalveluiden käyttämiseen. Palvelupolku voi toteutua myös täysin verkkovälitteisesti tai tapamalla asiakasta vain kasvokkain. (Granholm 2016.) Hyödynsin sulautuvan sosiaalityön palvelupolkuja siten, että luokittelin aineiston kolmeen eri kategoriaan palvelupolkujen mukaan. Kategoriat ovat palvelupolku kasvokkaisesta digitaaliseen, vain digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku sekä kasvokkaisia ja digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku. Seuraavassa luvussa avaan tutkimusten tuloksia ja pureudun syvemmin kuhunkin kategoriaan.

4 Digitaalinen tuki huumeita käyttävien palvelupoluissa

Tässä luvussa kuvaan tutkimusaineiston analyysin pohjalta saatuja tuloksia. Avaan kuhunkin kategoriaan kuuluvan aineiston tutkimustuloksista esiin nousseet mahdollisuudet ja haasteet digipalvelujen käyttämisestä huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä. Hyödynnän sulautuvan sosiaalityön periaatteita ja käytän niitä tulosten järjestelemisen apuvälineenä.

4.1 Palvelupolku kasvokkaisesta digitaaliseen

Yksi sulautuvan sosiaalityön tyypillisistä palvelupoluista on palvelupolku, joka alkaa kasvokkaisista tapaamisista ja palveluista ja siirtyy hiljattain digitaalisten palveluiden pariin (Granholm 2016). Tässä siirtymässä korostuu se, että toimivat tietotekniset laitteet ja taito käyttää niitä ovat edellytyksiä toimiville digitaalisille palveluille (Ritvanen 2017). On tärkeää huomioida, että toimivien laitteiden ja riittävien digitaitojen lisäksi asiakkaan ja työntekijän on pystyttävä rakentamaan luottamuksellinen suhde myös digitaalisesti. Verkkososiaalityön yksi haasteista onkin se, että suhteen muodostaminen voi olla vaikeaa, sillä se vie digitaalisesti enemmän aikaa (Ritvanen 2017). Toimivan sulautuvan sosiaalityön edellytyksenä on myös palveluiden sovittaminen yksilöllisiin tarpeisiin (Granholm 2016). Esimerkkinä voisi mainita koronapandemian, jonka myötä useat palvelut digitalisoituivat, jolloin palveluita oli haasteellista toteuttaa asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioiden (Pyykönen & Taipale 2022).

Koronapandemia vauhditti digitaalisten palveluiden käyttöönottoa, jolloin myös huumeita käyttävien päihdehoitoa jouduttiin alkaa toteuttamaan digitaalisesti. Sugarmanin ja kumppaneiden (2021) tutkimuksessa selvitettiin asiakkaiden näkemyksiä korona-ajalla toimineista huumeita käyttävien avohuollon digipalveluista (Sugarman, Busch, McHugh, Bogunovic, Trinh, Weiss & Greenfield 2021). Vastaavasti Richetin ja Nordgrenin tutkimuksessa (2022) selvitettiin työntekijöiden näkemyksiä korona-ajan vaikutuksista huumeita käyttävien hoidossa. Molemmissa tutkimuksissa palveluita oli toteutettu kasvokkain ennen koronapandemiaa, mutta koronan myötä palvelut muuttuivat digitaaliseksi. Tutkimuksissa on tuotu esiin digipalveluiden käytön hyviä puolia, jotka nähdään mahdollisuutena myös tulevaisuudessa toteuttaa verkkovälitteistä sosiaalityötä sekä huonoja puolia, jotka tuottavat haasteita digitaalisten palveluiden käytössä.

Asiakkailla ja työntekijöillä on vaihtelevia näkemyksiä digitaalisten palveluiden hyvistä ja huonoista puolista. Kuitenkin sekä asiakkaat (Sugarman ym. 2021) että työntekijät (Richert & Nordgren 2022) ovat samaa mieltä siitä, että digipalveluiden käyttö on nopeaa ja se koetaan hyvänä puolena. Lisäksi työntekijät ja asiakkaat ovat samaa mieltä siitä, että yhteyden luominen, yksityisyyden puute sekä saavutettavuus ovat digipalveluiden käytön haasteita. Läheisen suhteen ja yhteyden luominen asiakkaaseen tai työntekijään vaikeutui, kun tapaaminen toteutui verkkovälitteisesti. (Sugarman ym. 2021, Richert & Nordgren 2022.) Työntekijät kertovat, että nonverbaalinen viestintä, kehonkieli ja fyysinen olemus ovat merkittävä osa asiakkaan kokonaisvaltaista arviointia, jolloin asiakkaan tapaaminen etäyhteydellä vaikeuttaa arvioinnin tekemistä (Richert & Nordgren 2022). Yksityisyyden puutteella asiakkaat ja työntekijät tarkoittavat sitä, että tapaamisen tapahtuessa etäyhteydellä asiakas voi olla julkisella paikalla, kotona tai työpaikallaan, jossa ei aina ole tarpeeksi yksityisyyttä eikä voi olla varma, kuuleeko joku ulkopuolinen asiakkaan yksityisiä asioita. Tutkimusten tulosten mukaan digipalvelut eivät ole yhtäläisesti saavutettavat jokaiselle, sillä kaikki asiakkaat eivät omista digitaalisia laitteita tai toimivaa nettiä. (Sugarman ym. 2021, Richert & Nordgren 2022.) Myöskään kaikki eivät osaa käyttää digilaitteita tai -palveluita, mikä työntekijöiden näkemysten mukaan vaikeuttaa yhteydenpitoa haavoittuvassa asemassa ja avun tarpeessa oleviin asiakkaisiin (Richert & Nordgren 2022).

Työntekijät kokevat digipalveluiden käytöllä olevan enemmän haasteita ja huonoja puolia kuin hyviä puolia. Asiakkaat puolestaan löytävät digipalveluista työntekijöitä enemmän hyviä puolia. Työntekijät ajattelevat, että verkkovälitteisen hoidon myötä työn laatu kärsii eikä heillä ole mahdollisuutta tarjota asiakkailleen riittävää tukea. Heillä on myös huoli siitä, että asiakassuhteet katoavat, kun etäisyys lisääntyy digipalveluiden myötä. (Richert & Nordgren 2022.) Asiakkaiden kokemukset, jotka liittyvät henkilökohtaisten ja arkaluontoisten asioiden kertomiseen, ovat vaihtelevia. Osa asiakkaista ajattelee, että etäyhteydellä jutteleminen on helpompaa, kun taas osa kokee sen haastavampana. Myös luottamuksen suhteen kokemukset eroavat. Verkkovälitteinen tapaaminen koetaan luottamuksellisena, mutta toisaalta osan mielestä kasvokkain tapaamisesta tulee turvallisempi olo. (Sugarman ym. 2021.) Asiakkaiden ja työntekijöiden eriävät näkemykset kielivät siitä, että digipalvelut toimivat toisilla paremmin, kun taas toisille kasvokkaiset palvelut ovat parempia.

4.2 Vain digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku

Asiakkaan palvelupolku voi rakentua myös ainoastaan digitaalisten palveluiden ympärille. Vain digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku on yksi sulautuvaan sosiaalityöhön kuuluva palvelupolku. Kuten sosiaalityön periaatteisiin, myös sulautuvan sosiaalityön toimintaan kuuluu luottamuksellisuus, joka vahvistuu esimerkiksi tarjoamalla asiakkaille mahdollisuuden anonyymiin asiointiin digipalveluiden kautta. Anonyymi asiointi lisäksi vähentää asiakkaan leimaantumisen kokemusta. (Granholm 2016.) Erityisesti huumeita käyttäville tarkoitettua matalan kynnyksen palveluita pyrkivät tavoittamaan huumeita käyttäviä asiakkaita ja saattamaan heidät palveluiden piiriin ilman, että he joutuvat pelkäämään leimatuksi tulemista (Ranta 2019.) Myös toimivan haittoja vähentävän päihdetyön edellytyksenä on mahdollisuus asioida anonyymisti (Koskela & Ovaska 2017). Matalan kynnyksen haittoja vähentävää päihdetyötä voidaan tarjota digitaalisesti esimerkiksi jalkauttamalla sitä sosiaaliseen mediaan tai pimeään netin Tor-verkkoon, joihin huumeemarkkinat ovat hiljattain siirtyneet (Rönkä & Markkula 2020). Sulautuvassa sosiaalityössä digipalveluiden käytön vahvuutena nähdään palveluiden saavutettavuus, sillä se tavoittaa esimerkiksi fyysisesti kaukana olevat asiakkaat. Toisaalta kuitenkin saavutettavuus voi olla myös heikkous, sillä kaikilla ei ole pääsyä digilaitteisiin tai -palveluihin. (Granholm 2016.)

Seuraavaksi tarkastelen, mitä huonoja ja hyviä puolia tutkimuksissa on havaittu, kun on hyödynnetty vain digitaalisten palveluiden käyttöä huumeita käyttävien tukemisessa. Digitaalisia palveluita on hyödynnetty erityisesti etsivässä ja haittoja vähentävässä päihdetyössä. Haittoja vähentävää päihdetyötä on pyritty viemään sinne, missä huumeita käyttävät mahdollisesti ovat. Esimerkiksi Venäjällä toteutettiin tutkimus, jossa selvitettiin verkkoon jalkautuvan haittoja vähentävän päihdetyön toimivuutta darknetin foorumeilla sekä Telegramissa (Davitadze, Meylakhs, Lakhov & King 2020). Samankaltaisia kokeiluja on tehty myös Discord-palvelimessa (Sande, Dekleva, Razpotnik, Tadič, Mija Rozman & Pavel 2023) sekä Tor-verkossa (Ranta, Kaskela, Nurmi & Ruokolainen 2023), joissa on pyritty tavoittamaan huumeita käyttäviä asiakkaita anonyymisti.

Digipalvelujen käyttämisen ehdottomana vahvuutena on tutkimuksien mukaan vahvan anonymiteetin säilyminen (Sande ym. 2023, Davitadze ym. 2020, Ranta ym. 2023). Toi-

saalta taas tutkimuksen mukaan molemminpuolinen vahva anonymiteetti voi luoda asiakkaille epäilyksiä palveluiden luotettavuudesta (Sande ym. 2023). Työntekijät myös huomauttavat, että nimettömänä asioiminen vähentää aidon kontaktin saamista (Sande ym. 2023) ja vaikeuttaa kokonaisvaltaisen kuvan saamista asiakkaasta esimerkiksi, jos esimerkiksi asiakkaiden viestit ovat epäselviä (Davitadze ym. 2020). Samat haasteet paiknettiin myös edellisessä osiossa, jossa palvelut siirtyivät kasvokkaisesta digitaaliseksi.

Digipalveluiden hyödyntäminen koetaan sekä saavutettavuutta lisäävänä että vähentävänä tekijänä. Saavutettavuus lisääntyy, kun digipalvelut mahdollistavat yhteydenpidon myös niille kaukana asuville, joilla ei ole mahdollista liikkua fyysisiin tapaamisiin (Sande ym. 2023). Lisäksi huomataan, että Tor-verkon sivustojen sekä siellä asioivien henkilöiden vaihtuvuus antaa työntekijöille paremman mahdollisuuden tavoittaa esimerkiksi työelämässä olevia tai opiskelijoita, joilla on haasteita huumeiden käytön kanssa (Ranta ym. 2023). Saavutettavuutta haastavana tekijänä puolestaan ovat joidenkin asiakkaiden riittämättömät taidot tai tiedot digipalveluiden käyttöön liittyen. Osa nuorista asiakkaista myös kokevat sosiaalisessa mediassa tapahtuvan päihdetyön saavuttamattomana heille, jotka eivät käytä sosiaalista mediaa. (Sande ym. 2023.)

Huumeita käyttävien hoitoon pääsyssä ensimmäinen kontakti asiakkaaseen on avainasemassa. Koska digipalvelut madaltavat kynnystä ottaa ammattilaiseen yhteyttä, se voi toimia ”oven avaajana” mahdollisen asiakkuuden alkamiselle (Davitadze ym. 2020). Myös Sande ja kumppanit (2023) totesivat digipalveluiden olevan hyödyllinen ja sopiva juuri ensimmäiseksi tapaamiseksi. Tutkimuksista käy ilmi asiakkaiden olleen tyytyväisiä pelkästään digitaalisen palveluiden saamiseen. Työntekijät ovat saaneet positiivista palautetta (Davitadze ym. 2020) ja tulosten mukaan työn laatu koetaan hyvänä ja monipuolisena (Ranta ym. 2023). Konkreettisenä esimerkkinä nuoret kokevat erityisesti Instagram-yksityisviestien käytön olleen toimiva kanava yhteydenpidolle (Sande ym. 2023). Positiivisten kokemusten ansiosta digipalveluiden tunnettavuus lisääntyy, kun asiakkaat suosittelevat niitä toisilleen (Davitadze ym. 2020).

Lisäksi yhteydenotot lisääntyvät digipalveluiden käyttämisen myötä (Davitadze ym. 2020). Etenkin nuoret kokevat digitaalisen vaihtoehdon helpottavan avun hakemista ahdistavassa tilanteessa, jota ilman yhteydenotto olisi saattanut jäädä tekemättä. Asiakkaat arvostavat turvallisuuden ja matalan kynnyksen lisäksi avoimuutta, rehellistä keskustelua

sekä rentoa ilmapiiriä, mikä on heidän kokemuksensa mukaan mahdollista luoda verkkovälitteisten palveluiden avulla. (Sande ym. 2023.) Myös yleisesti huumeiden käytöstä puhuminen koetaan digitaalisesti helpompana (Davitadze ym. 2020). Kuitenkin osa asiakkaista on sitä mieltä, että netin välityksellä puhuminen tuntuu haastavammalta kuin kasvokkain jutteleminen (Sande ym. 2023). Asiakkaat pitävät digineuvonnan ja haittoja vähentävän päihdetyön tärkeimpänä periaatteena sitä, etteivät työntekijät moralisoi asiakkaitaan huumeiden käytöstä sekä sitä, että työntekijät kunnioittavat asiakkaiden autonomiaa (Ranta ym. 2023).

4.3 Kasvokkaisia ja digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku

Palvelupolku voi olla myös monimuotoinen, jolloin asiakkaalle tarjotaan sekä kasvokkain että digitaalisesti toteutettavia palveluita vaihtoehtoina tai saman aikaisesti. Rinnakkaisesti kasvokkaisia ja digitaalisia palveluita hyödyntävä palvelupolku luo asiakkaalle mahdollisuuden toivoa tai päättää itselleen sopiva palvelumuoto. Asiakkaan mielipiteen ja toiveiden lisäksi työntekijällä on tietenkin vastuu arvioida, millaiset palvelut asiakkaalle voisi sopia. (Granholm 2016.) Sekä kasvokkaisten että digitaalisten palveluiden tarjoaminen samanaikaisesti mahdollistaa asiakkaan mielipiteen kuulemisen, mikä kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta. Asiakkaan itsemääräämisoikeus onkin tärkeä osa sulautuvaa sosiaalityötä. (Granholm 2016.) Kuten aiemmassa luvussa viittasin, palveluiden saavutettavuus on digipalveluiden hyödyntämisessä sekä vahvuus että heikkous (Granholm 2016). Toisaalta rinnakkaisesti digipalveluita ja kasvokkaisia palveluita hyödyntävä palvelupolku vastaa saavutettavuushaasteeseen paremmin, sillä se tarjoaa asiakkaalle mahdollisuuden molempiin palveluihin. Tämä tukee sulautuvan sosiaalityön tavoitteita, joiden mukaan palvelupolkuja tulisi monipuolistaa sekä palveluihin pääsyn kynnyksiä madaltaa (Granholm 2016).

Digipalveluiden hyödyntäminen ei kuitenkaan aina ole ongelmaton. Strachan ym. (2024) tutkimuksessa työntekijät jakoivat asiakkailleen digilaitteita, jotta he voivat hyödyntää niitä yhteydenpidossa sekä läheisiin että työntekijöihin. Toisaalta tutkimukset ovat myös nostaneet esiin digitaalisten palveluiden käyttöön liittyviä haasteita. Esimerkiksi Couch ja kumppanit (2024) tarkastelevat tutkimuksessaan asiakkaiden kokemuksia digipalveluiden käytöstä opioidiriippuvuuden hoidossa. Tarkastelussa on erityisesti ollut huumeita käyttävien kokemukset heihin kohdistuneesta stigmasta, kun he ovat saaneet

apua digipalveluiden kautta (Couch, Whitcomb, Buchheit, Dorr, Malinoski, Korthuis, Ono & Levander 2024).

Yleisesti ottaen rinnakkaisesti digipalveluiden ja kasvokkaisten palveluiden käyttö koetaan joustavana hoitomuotona (Couch ym. 2024). Joustavuus näkyy esimerkiksi siinä, ettei asiakkaan tarvitse mennä fyysisesti vastaanotolle, mikäli hänellä on logistisia esteitä. Tämä lisää myös saavutettavuutta. (Aronowitz, Engel-Rebitzer, Dolan, Oyekanmi, Mandell, Meisel, South & Lowenstein 2021.) Palvelut eivät kuitenkaan ole saavutettavia heille, joilla on heikot digitaidot tai pelko tietämättömyydestä digilaitteiden käytön suhteen. Myös pelko digilaitteisiin laitettavien tietojen väärinkäytämisestä saattaa estää asiakasta käyttämästä digipalveluita. (Strachan, Daneshvar, Carver, Greenhalgh & Matheson 2024).

Digipalveluiden joustavuus tarjoaa myös uusia mahdollisuuksia hoidon aloitukselle. Työntekijät ovat sitä mieltä, että on hyvin tärkeää tarjota kasvokkaisten palveluiden rinnalla myös digitaalisia palveluita. Huumeita käyttävällä voi syntyä yhtäkkinen tai vain hetken kestävä motivaatio esimerkiksi korvaushoitoon, jolloin on erityisen tärkeää, että asiakas voi olla heti yhteydessä työntekijään eikä hänen tarvitse odottaa kasvokkaista tapaamisaikaa. (Aronowitz ym. 2021.) Asiakkaat myös kokevat palveluihin sitoutumisen (Strachan ym. 2024), hoidon aloittamisen sekä hoidon sovittamisen omaan työhön (Couch ym. 2024) helpompana, kun tarjolla on kasvokkaisten palveluiden lisäksi digipalveluita. Kaikki asiakkaat eivät kuitenkaan ole täysin samaa mieltä, sillä osa ajattelee, että etätapaamisiin sopeutuminen on hankalaa. Työntekijöiden näkemykset asiakkaiden sitoutuneisuudesta digipalveluihin ovat hieman eriäviä asiakkaiden kanssa. Työntekijät kokevat, että yhteydenpito asiakkaaseen on vaikeaa, koska asiakas on vain silloin tällöin saatavilla. (Aronowitz ym. 2021.)

Digitaalisten palveluiden käytöllä on asiakkaiden mielestä vähentäviä vaikutuksia esimerkiksi häpeän ja ahdistuksen tunteisiin, rakenteelliseen ja sisäistettyyn stigmaan sekä julkiseen leimautumiseen. Toisaalta asiakas voi tulkita työntekijän asenteita väärin etäyhteyden vuoksi. Tällöin työntekijä voi vaikuttaa leimaavalta tai epäluuloiselta, vaikkei sitä todellisuudessa olisi. Asenteiden väärin tulkittamiseen vaikuttaa se, että kontakti kasvotusten puuttuu. (Couch ym. 2024.) Samalla digipalvelut kuitenkin tarjoavat väylän häpeän ja ahdistuksen lievittämiseen sekä sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseen (Strachan

ym. 2024). Lisäksi yhteydenpidon mahdollisuudet lisääntyvät digilaitteiden saamisen myötä. Erityisesti asiakkaat kokevat mielekkäänä yhteydenpidon läheisiin, vertaisiin ja palveluihin, minkä ansiosta syntyi myös uusia kontakteja ja ihmissuhteita. (Strachan ym. 2024.) Parempi yhteydenpito lisäksi madaltaa kynnystä soittamiselle sekä nopeuttaa avun ja konsultoinnin saamista. (Aronowitz ym. 2021).

5 Johtopäätökset ja pohdinta

Tämän tutkielman tavoitteena oli selvittää, mitä mahdollisuuksia ja haasteita digipalveluiden käytöllä on huumeita käyttävien hoidossa eri palvelupolun vaiheissa. Tutkielmasani vastasin kahteen tutkimuskysymykseen: 1) *Minkälaisia mahdollisuuksia digipalvelut tarjoavat huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä?* ja 2) *Minkälaisia haasteita digipalveluiden hyödyntämisellä on huumeita käyttävien parissa tehtävässä työssä?* Toteutin tutkielman kuvailevana kirjallisuuskatsauksena ja käytin aineistonani viimeisen neljän vuoden ajalta julkaistuja tutkimuksia. Tulosten mukaan asiakkailta ja työntekijöillä on keskenään eriäviä näkemyksiä digipalveluiden mahdollisuuksista ja haasteista.

Tulosten mukaan digipalveluiden käyttö tarjoaa monia mahdollisuuksia ja haasteita huumeita käyttävien tukemisessa. Digipalvelut voivat madaltaa kynnystä avun hakemiselle ja vastaanottamiselle sekä mahdollistaa anonyymin asioinnin ja lisätä palveluiden joustavuutta. Erityisesti nuorten kohdalla digipalvelut voivat soveltua hyvin, sillä suurin osa nuorista viettää aikaa internetissä. Myös huumeikaupan siirtyminen verkkoon kertoo siitä, että mahdollisia avun tarvitsevia voisi saavuttaa digitaalisesti. Esimerkiksi tutkimuksen tulokset kertovat, että päihdetyön vieminen Tor-verkkoon on toimiva tapa tavoittaa vaikeasti saavutettavissa olevia huumeita käyttäviä. Sen koettiin olevan hyvä alusta haittoja vähentävälle neuvontatyölle ja mahdollisesti palvelun piiriin ohjaamiselle. Tulokset olivat yhteneväiset sulautuvan sosiaalityön teorian kanssa. Sulautuvan sosiaalityön mahdollisuudet kuten palveluiden saavutettavuus, anonyymi asiointi sekä asiakkaan itsemääräämisen kunnioittaminen tulivat esille myös aineistojen tuloksissa. Lisäksi osa asiakkaista koki palveluihin sopeutumisen ja sitoutumisen helpompana digipalveluiden kautta. Tulokset myös osoittivat, että digipalvelut voivat toimia ensimmäisen kontaktin mahdollistajana ja johtaa myöhemmin laajempaan palveluiden hyödyntämiseen. Toisaalta osa asiakkaista oli sitä mieltä, että kasvotusten puhuminen on mielekkäämpää ja palveluihin sitoutuminen ja sopeutuminen onnistuu paremmin kasvokkain järjestettävien palveluiden avulla. Työntekijät puolestaan painottivat digipalveluiden vaikuttavan negatiivisesti työn laatuun ja yhteyden luomiseen. Eriävät mielipiteet kielivät siitä, ettei kaikille asiakkaille sovellu samankaltainen palvelupolku, jolloin palveluita suunnitellessa tulee huomioida kunkin asiakkaan yksilölliset tarpeet. Tällöin kasvokkaisia ja digitaalisia palveluita voisi käyttää rinnakkain siten, että annetaan asiakkaalle mahdollisuus vaikuttaa saamaansa palveluun.

Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää sosiaalityön kentällä. Olisi hyödyllistä kehittää hybridimallisia palvelupolkuja, joissa digitaalisia palveluita tarjotaan kasvokkaisten palveluiden lisäksi. Tämän lisäksi koulutusta ja resursseja olisi suunnattava siihen, miten työntekijät voivat tukea asiakkaita digipalveluiden käytössä. Sosiaalityössä on tärkeää vastata asiakkaiden yksilöllisiin tarpeisiin sekä suunnitella ja sovittaa palvelupolku niiden mukaan. Digipalveluita voidaan siis hyödyntää sosiaalityön kentällä niiden asiakkaiden kanssa, joille verkkovälitteiset palvelut sopivat. Tutkimuksen mukaan digipalvelut sopivat ennaltaehkäisevän sekä haittoja vähentävän työn toteuttamisessa. Lisäksi ne mahdollistavat sellaisten asiakkaiden saavuttamisen, joita muuten voisi olla vaikea tai mahdoton saavuttaa. Sosiaalityö verkossa voi myös toimia oven avaajana asiakkuuden alkamiselle. Toisaalta taas kaikista haavoittuvimmassa ja marginaalissa asemassa olevat huumeita käyttävät eivät välttämättä ole kykeneväisiä käyttämään digipalveluita, jolloin sosiaalityön on tärkeää tarjota myös perinteisiä kasvokkaisia palveluita digipalveluiden lisäksi. Verkkovälitteiset palvelut ovat siis tärkeä lisä palveluiden kentälle, mutta ne eivät voi sivuuttaa kasvokkaisia palveluita.

Digitaalisten palveluiden käyttö on kasvava osa sosiaali- ja terveysalan toimintaa teknologian kehittyessä ja palveluiden tarpeen kasvaessa. Tämä tutkimus osoittaa, että huumeita käyttävien tukemisessa digipalveluiden käyttö voi mahdollistaa uudenlaisia lähestymistapoja, jotka täydentävät perinteisiä palveluita. Esimerkiksi nuorten kasvaviin huumekeuhuihin ja -kuolemiin on vastattava tarjoamalla apua mahdollisimman matalalla kynnyksellä ja nopeasti. Digipalvelut mahdollistavat matalan kynnyksen avun tarjoamisen, ja haittoja vähentävällä verkkoneuvonnalla voidaan parhaimmassa tapauksessa estää huumekuolemia. Kuten Onnettomuustutkintakeskuksen selvityksessä esitettiin, huumekuolemien ennaltaehkäisyn kansallisiksi toimiksi on ehdotettu esimerkiksi helpompi pääsy terveysneuvontapalveluihin, palveluiden kattava ja joustava saatavuus huomioiden huumeita käyttävien ihmisten erilaiset tarpeet sekä tiedon jalkautumista sinne, missä nuoret viettävät aikaa eli esimerkiksi internetiin. (Onnettomuustutkintakeskus 2023.)

Tutkielman vahvuutena on tuoreen tutkimustiedon hyödyntäminen. Tuoreen tutkimustiedon avulla sain kasattua yhteen tutkimustulokset ajankohtaisesta aiheesta. Neljän vuoden sisällä tehtyjen lukuisten tutkimusten perusteella voidaan ajatella, että tutkittava aihe on uusi ja ajankohtainen. Suomalaista tutkimusta aiheesta ei vielä juurikaan ole. Uuden tut-

kimusaiheen vuoksi tutkimusaukkoja on monia. Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että esimerkiksi pimeään verkkoon kohdistuva päihdetyö on suurilta osin tutkimatta. Tämä on tärkeä tutkimuskohde, sillä pimeän verkon käyttö huumekaupassa on lisääntynyt, ja se voi tarjota uusia keinoja tavoittaa niitä käyttäjiä, joita ei muuten saavutettaisi. Lisää tutkimusta tarvitaan myös siitä, ketkä hyötyvät eniten digipalveluista ja ketkä puolestaan ei, jotta resursseja osattaisiin kohdistaa oikeisiin paikkoihin. On tärkeää, että palveluita viedään sinne, jossa sitä tarvitsevat ovat. Tämän vuoksi olisi tärkeää laajentaa sosiaaliryöön kenttää myös verkkoon, jotta yhä useampi apua tarvitseva pääsisi avun piiriin.

Lähteet

- A-Klinikkasäätiö. (2020). Verkko-Vinkki neuvoa välttämään riskejä Tor-verkossa. Viitattu 20.10.2024. <https://a-klinikkasaaatio.fi/ajankohtaista/verkko-vinkki-neuovo-valttamaan-riskeja-tor-verkossa/>
- Aronowitz, S. V. & Engel-Rebitzer, E. & Dolan, A. & Oyekanmi, K. & Mandell, D. & Meisel, Z. & Lowenstein, M. (2021). Telehealth for opioid use disorder treatment in low-barrier clinic settings: an exploration of clinician and staff perspectives. *Harm reduction journal*. <https://doi.org/10.1186/s12954-021-00572-7>
- Arponen, A. & Brummer-Korvenkontio, H. & Liitsola, K. & Salminen, M. (2008). Luottamus ja vapaaehtoisuus terveysneuvontapistetöiminnan onnistumisen edellytyksinä: poikkitieteellinen arviointitutkimus ruiskuhuumeiden käyttäjien terveysneuvonnan vaikuttavuudesta tartuntatautien ehkäisyssä ja torjunnassa. *Kansanterveyslaitoksen julkaisuja B15/2008*. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/78174/2008b15.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Couch, J. V. & Whitcomb, M. & Buchheit, B. M. & Dorr, D. A. & Malinoski, D. J. & Korthuis, P. T. & Levander, X. A. (2024). Patient perceptions of and experiences with stigma using telehealth for opioid use disorder treatment: a qualitative analysis. *Harm Reduction Journal*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12954-024-01043-5>
- Davitadze, A. & Meylaks, P. & Lakhov, A. & King, E. J. (2020). Harm reduction via online platforms for people who use drugs in Russia: a qualitative analysis of web outreach work. *Harm Reduction Journal*, 17. <https://doi.org/10.1186/s12954-020-00452-6>
- Fugletveit, R. & Lofhtus, A. (2023). Chapter 7: You Become Very Powerless in This System, the Digital System – Becoming a Digital User in the Norwegian Labour and Welfare Administrations. Teoksessa Fugletveit, R. & Sørhaug, C (toim.) *Lost in Digital Translations: Studies of Digital Resistance and Accommodation*

to the Welfare State in Practice. Cappelen Damm Akademisk.
<https://doi.org/10.23865/noasp.196>

Granholt, C. (2016). Social work in digital transfer blending services for the next generation. Mathilda Wrede Institute Research Reports 1/2016. https://www.fskompetenscentret.fi/Site/Data/2067/Files/C_Granholm_DR_avhd_2016_PDF_version.pdf

Heikkonen, H. & Ylönen, K. (2010) Verkkopalveluiden hyödyntäminen sosiaalialan työssä. Teoksessa Pohjola, A., Kääriäinen, A., Kuusisto-Niemi, S (toim.) Sosiaalityö, tieto ja teknologia. PS-kustannus. 113–130.

Kaihlanen A. & Virtanen L. & Valkonen P. & Kilpinen J. & Hietapakka L. & Buchert U. & Hörhammer I. & Isola A-M. & Laukka E. & Kouvonen A. & Kujala S. & Heponiemi T. (2021). Haavoittuvat ryhmät etäpalvelujen käyttäjinä: kokemuksia COVID-19-epidemian ajalta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-687-9>

Kairala, M. (2017) Alkusanat. Teoksessa Sosiaalityö digitalisaatiossa. Toim. Kivistö, M. & Pääkkönen, K. Lapin yliopistopaino, Rovaniemi, 7–10.
<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-035-7>

Karhunen, M. & Orjasniemi, T. (2024). Palvelujärjestelmien toiseutta tuottavat rakenteet huumeita käyttävien asiakkuudessa - Rakenteellisen sosiaalityön näkökulma. Janus Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti, 32(2), 114–131. <https://journal.fi/janus/article/view/128877/92728>

Karjalainen, K. & Hakkarainen, P. & Salasuo, M. (2023). Suomalaisten huumeiden käyttö ja huumeasenteet 2022: suomalaisten huumeekokeilut yleistyvät, asenteissa ja mielipiteissä isoja muutoksia. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023041236168>

- Koskela, V. & Ovaska, A. (2017). Haittoja vähentävän työn opas. A-klinikkasäätiö. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://a-klinikkasaaatio.fi/sites/default/files/2019-12/haittoja_vahentavan_tyon_opas_voljy.pdf [viitattu 17.10.2024].
- Kotovirta, E. & Markkula, J. & Pajula, M. & Paavola, M. & Honkanen, R. & Tuominen, I. (2021). Päihde- ja riippuvuusstrategia. Yhteiset suuntaviivat vuoteen, 2030. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:17. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-9891-9>
- Kyytsönen, M. & Aalto, A. & Vehko, T. (2021) Sosiaali- ja terveydenhuollon sähköinen asiointi 2020–2021. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Raportti 7/2021. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-680-0>
- Leemann, L. & Hämäläinen, R.-M. (2015). Matalan kynnyksen palvelut. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 18.10.2024. www.thl.fi/sokra.
- Onnettomuustutkintakeskus. (2023). Nuorten tapaturmaiset huumekuolemat vuonna 2023. Viitattu 18.10.2024 https://turvallisuustutkinta.fi/material/sites/otkes/otkes/5ky90dpes/T2023-S1_Nuorten_huumekuolemat_tutkintaselostus.pdf
- Pitkänen, T. & Perälä, J. P. & Tammi, T. (2016). Huumeiden käyttäjiä on monenlaisia: kahdensadan helsinkiläisen huumeiden aktiivikäyttäjän elämäntilanne ja päihteiden käyttö. Tietopuu: tutkimussarja, 2016(1), 1-10.
- Pyykönen, A. M. & Taipale, S. (2022). Sosiaalihuollon asiakasturvallisuus ja sähköinen asiointi. Janus: sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön tutkimuksen aikakauslehti, 30(4). <https://doi.org/10.30668/janus.121552>
- Ranta J. (2019) Huumehoitoa koskevat neuvot ja valinnat matalan kynnyksen palvelun asiakkaiden ja työntekijöiden vuorovaikutuksessa. Teoksessa Pehkonen, A., Kekoni, T., Kuusisto, K (toim.) Oikeus päihdehuoltoon. Vastapaino.

- Ranta, J. & Kaskela, T. & Nurmi, J. & Ruokolainen, T. (2023). Haittoja vähentävä päihdetyö Tor-verkossa: Analyysi autonomiaa kunnioittavista neuvontakohtaamisista. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20231212153358>
- Richert, T. & Nordgren, J. (2022). Social work with people who use drugs during the Covid-19 pandemic-A mixed methods study. *Nordic Social Work Research*, 1–14. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2022.2141839>
- Ritvanen, J. (2017) Voiko sosiaalityötä tehdä verkossa? – Verkkososiaalityön käsitteen määrittelyä. Teoksessa Kivistö, M. & Pääkkönen, K. (toim.) *Sosiaalityö digitalisaatiossa*. Lapin yliopistopaino, Rovaniemi, 73–97. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-035-7>
- Rönkä, S. & Markkula, J. (2020). *Huumetilanne Suomessa 2020*. THL. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-576-6>
- Sande, M. & Dekleva, B. & Razpotnik, Š. & Tadič, D. & Klemenčič Rozman, M. M. & Rapuš Pavel, J. (2023). Online interventions and virtual day centres for young people who use drugs: potential for harm reduction? *Harm reduction journal*, 20(1). <https://doi.org/10.1186/s12954-023-00847-1>
- Strachan, G. & Daneshvar, H. & Carver, H. & Greenhalgh, J. & Matheson, C. (2024). Using digital technology to reduce drug-related harms: a targeted service users' perspective of the Digital Lifelines Scotland programme. *Harm Reduction Journal*, 21(1) <https://doi.org/10.1186/s12954-024-01012-y>
- Sugarman, D. E. & Busch, A. B. & McHugh, R. K. & Bogunovic, O. J. & Trinh, C. D. & Weiss, R. D. & Greenfield, S. F. (2021). Patients' perceptions of telehealth services for outpatient treatment of substance use disorders during the COVID-19 pandemic. *The American journal on addictions*, 30(5), 445–452. DOI: 10.1111/ajad.13207
- THL. (2024). Päihde- ja riippuvuuspalvelut. Viitattu 17.10.2024. <https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/paihdehoito>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Tammi, Helsinki.

Tukikohta ry. (n. d.). Tukiverkko. Viitattu 21.10.2024 <https://tukikohta.org/palvelut/tukiverkko/>

Valtiovarainministeriö. (n. d.). Suomen kestävän kasvun ohjelma – vauhtia uudistuksiin ja investointeihin. Viitattu 5.12.2024. <https://vm.fi/kestava-kasvu>

Liitteet

Liite 1. Kirjallisuuskatsauksen aineistoksi valikoituneet artikkelit

	Kirjoittajat	Julkaisun nimi	Julkaisuvuosi ja julkaisukanava	Lyhyt kuvaus artikkelin sisällöstä
1.	Arsen Davitadze, Peter Meylakh, Aleksey Lakhov, Elizabeth J King	Harm reduction via online platform for people who use drugs in Russia: a qualitative analysis of web outreach	2020, Harm Reduction Journal	Tarkastelee verkkopohjaista haittoja vähentävää etsivää päihdetyötä Venäjällä. Päihdetyön alustana käytettiin esimerkiksi darknettiä ja Telegramia.
2.	Dawn E. Sugarman, Alisa B. Busch MD, MS, R. Kathryn McHugh, Olivera J. Bogunovic, Catherine D. Trinh, Roger D. Weiss, Shelly F. Greenfield,	Patients' perceptions of telehealth services for outpatient treatment of substance use disorders during the COVID-19 pandemic	2021, The American Journal on Addictions/ Volume 30, Issue 5	Tarkastelee huumeita käyttävien asiakkaiden näkemyksiä päihdehuollon avoimuuden tarjoamista etäpalveluista korona-aikana. Palveluita on tarjottu asiakkaille videovälitteisesti.
3.	Shoshana V. Aronowitz, Eden Engel-Rebitzer, Abby Dolan, Kehinde Oyekanmi, David Mandell, Zachary Meisel, Eugenia South & Margaret Lowenstein	Telehealth for opioid use disorder treatment in low-barrier clinic settings: an exploration of clinician and staff perspectives	2021, Harm Reduction Journal	Tarkastelee työntekijöiden näkemyksiä opioidiriippuvuuden hoidosta matalan kynnyksen klinikoilla sekä siten, miten etähoito on otettu käyttöön opioidiriippuvuuden hoitoon ja miten se on vaikuttanut potilashoitoon. Tarjottiin korvaushoitopalvelua esimerkiksi puhelimitse tai netin kautta.
4.	Torkel Richert & Johan Nordgren	Social work with people who use drugs during the Covid-19 pandemic - A mixed methods study	2022, Nordic Social Work Research	Tarkastelee sosiaalitoimen keinoja auttaa päihdeikäyttäjiä koronan aikana esimerkiksi digitaalisten palvelujen avulla. Työntekijät tapasivat asiakkaitaan esimerkiksi videopuhelun tai tavallisen puhelun välityksellä.
5.	Matej Sande, Bojan Dekleva, Špela Razpotnik, Darja Tadič, Mija Marija Klemenčič Rozman & Jana Rapuš Pavel	Online interventions and virtual day centres for young people who use drugs: potential for harm reduction?	2023, Harm Reduction Journal	Tarkastelee digitaalisten interventioiden mahdollisuuksia vähentää huumeidenkäytön aiheuttamia haittoja nuorten huumeidenkäyttäjien keskuudessa. Käytettiin esimerkiksi Discord-palvelua ja Instagramia haittoja vähentävän päihdetyön alustana.
6.	Ranta, Johanna Kaskela, Teemu Nurmi, Juha Ruokolainen, Teemu	Haittoja vähentävä päihdetyö Tor-verkossa – Analyysi autonomiaa kunnioittavasta neuvontakohtaamisista	2023, Yhteiskuntapolitiikka: 5-6	Tarkastelee Tor-verkkoa mahdollisena haittoja vähentävänä päihdetyön alustana.
7.	Jessica V. Couch, Mackenzie Whitcomb, Bradley M. Buchheit, David A. Dorr, Darren J. Malinoski, P.	Patient perceptions of and experiences with stigma using telehealth for opioid	2024, Harm Reduction Journal (21:125)	Tarkastelee digitaalisten palveluiden vaikutuksia opioidiriippuvuuden stigman kokemukseen. Asiakkaita esimerkiksi tavattiin verkkovälitteisesti.

	Todd Korthuis, Sarah S. Ono and Ximena A. Levander	use disorder treatment: a qualitative analysis		
8.	Graeme Strachan, Hadi Daneshvar, Hannah Carver, Jessica Greenhalgh & Catriona Matheson	Using digital technology to reduce drug-related harms: a targeted service users' perspective of the Digital Lifelines Scotland programme	2024, Harm Reduction Journal	Tarkastelee Skotlannissa toimivan Digital Lifelines Scotland -ohjelman digitaalista hyödyntämistä haittoja vähentävässä päihdetyössä. Huumeita käyttäville jaettiin digilaitteita ja järjestettiin haittoja vähentävää päihdetyötä verkossa.